

GAB-225

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November/December - 2015

Sanskrit - C.C.-508

(9) याज्ञवल्क्यस्मृतिः आचाराध्यायः

ब्रह्मचारीप्रकरण, विवाहप्रकरण

(२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 गमे ते चार श्लोको भाषांतर साथे समजावो. 14
- (१) एवमेनः शमं याति बीजगर्भसमुद्भवम् ।
तूष्णोमेताः क्रियाः स्त्रीणां विवाहस्तु समन्जकः ॥
- (२) कृताग्निकार्यो भुज्जति वग्यतो गुर्वनुज्ञया ।
आपोशानक्रियापूर्वं सत्कृत्यान्नम् कुत्सयन् ॥
- (३) स गुरुर्यः क्रियाः कृत्वा वेदमस्मै प्रयच्छति ।
उपनीय ददद्देदमाचार्यः स उदाहृतः ॥
- (४) अविप्लुत ब्रह्मचर्यो लक्षण्यां स्त्रियमुद्बहेत् ।
अनन्यपूर्विकां कान्तामसापिण्डां यवीयसीम् ॥
- (५) पाणिग्रह्णं सवर्णासु गृह्यात्क्षत्रिया शरम् ।
वैश्या प्रतोदमादधाद्देदने त्वग्रजन्मनः ॥
- (६) सोमः शौचं ददावासां गन्धर्वश्च शुभां गिरम् ।
पावकः सर्वमेध्यत्वं मेध्या वै योषितो ह्यातः ॥
- (७) मृते जीवति वा पत्यौ या नान्यमुपगच्छति ।
सेहं कीर्तिमवाप्नोति मोदते चोमया सह ॥

(૮) યથાકામી ભવેદ્વાપી સ્ત્રીણાં વરમનુસ્મરન્ ।

સ્વદારનિરતશ્ચૈવ સ્ત્રીયો રક્ષ્યા યતઃ સ્મૃતાઃ ॥

- 2 ધર્મશાસ્ત્રના ગ્રંથ તરીકે યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 2 સ્મૃતિઓના રચનાકાળ વિશે ચર્ચા કરો. 14
- 3 યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિમાં નિરૂપાયેલ સંસ્કારોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 યાજ્ઞવલ્ક્યનાં વિચારો કન્યાપસંદગી અર્થ સ્પષ્ટ કરો. 14
- 4 ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. 14
(૧) યાજ્ઞવલ્ક્યનું જીવન
(૨) વિવાહના પ્રકારો
(૩) સ્ત્રીસન્માનની ભાવના
(૪) બ્રહ્મચારીનો ધર્મ અને વેદના અધ્યયનનું મહત્વ
- 5 ગમે તે સાત પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો. 14
(૧) કયા સંસ્કાર સ્ત્રીઓ માટે વગર મંત્રથી કરવામાં આવે છે. ?
(૨) બ્રહ્મચારી વિદ્યાર્થીએ કઈ કઈ વસ્તુ ધારણ કરેલી હોવી જોઈએ ?
(૩) ગુરૂ કોને કહેવાય ?
(૪) દરરોજ વેદનો સ્વાધ્યાય કરનારને શું ફળ મળે છે. ?
(૫) બ્રાહ્મણ કયા-કયા વર્ણની કન્યા સાથે લગ્ન કરી શકે ?
(૬) યાજ્ઞવલ્ક્ય મુજબ કેવા સંજોગોમાં બીજા લગ્ન શાસ્ત્ર સમ્મત છે ?

- (૭) સ્ત્રીઓનું કર્તવ્ય શું છે ?
- (૮) કેવી કન્યા સાથે લગ્ન કરવું જોઈએ ?
- (૯) કર્મણિ ભૂતકૃદન્તનો પ્રયોગ ક્યારે થાય છે ?
- (૧૦) સંબંધક ભૂતકૃદન્તની પ્રક્રિયા સમજાવો ?
- (૧૧) હેત્વર્થ કૃદન્ત કોને કહે છે ?
- (૧૨) નીચેના ધાતુઓનું કર્તરિ ભૂતકૃદન્ત આપો -
કૃ. પઠ, ગમ્, ખિદ્ ।
-